

Determinants of Health

กรณีศึกษา

ข่าวสื่อการเกิดสึนามิ
ในจังหวัดสงขลาและชายทะเลภาคใต้

By Panumas Nontapan

สึนามิ

- **คลื่นสึนามิ** ในทะเลอันดามันครั้งที่ยรุนแรงมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 โดยมีผู้คนเสียชีวิตถึงประมาณ 283,000 คน
- จังหวัดที่ได้รับผลกระทบคือ ภูเก็ต พังงา ระนอง กระบี่ ตรัง และสตูล
- ข่าวสื่อเรื่องการเกิดสึนามิในวันที่ 30 ธันวาคม 2553 เกิดขึ้นหลังจาก เหตุการณ์น้ำท่วมจังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553

วิธีการศึกษา

- ผู้ศึกษาใช้กรอบคิดการมองสุขภาพในความหมายของสุขภาพะ โดยประยุกต์จากกรอบคิดของ นพ.สุรเกียรติ์ ซึ่งแสดงผ่านโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพและปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เชื่อมโยงอย่างเป็นองค์รวม มาประกอบการพิจารณาและวิเคราะห์ โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทั้ง 4 ด้าน (กาย จิต สังคม จิตวิญญาณ) คือ บุคคล สิ่งแวดล้อม และ ระบบบริการสาธารณสุข โดยมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรม ความเชื่อ สภาพจิตใจ ผลกระทบทางสังคม และการให้ความรู้ที่ถูกต้องและทั่วถึง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพและปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เชื่อมโยงอย่างเป็นองค์รวม
- การศึกษาดังนี้อาศัยการรวบรวมข้อมูลจากข่าวสารที่มีการนำเสนอในสื่อต่าง ๆ ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสื่อนามิ และจากการพูดคุยกับคนในพื้นที่จังหวัดสงขลาและใกล้เคียง

ผลการศึกษา

- สึนามิ (tsunami) เป็นคลื่นขนาดยักษ์ที่เกิดจาก การแทนที่น้ำอย่างรุนแรง ทำให้มวลของน้ำเกิดการเคลื่อนที่ด้วยความเร็วสูง
- ปรากฏการณ์ธรรมชาติบางอย่างทำให้เกิดสึนามิ เช่น ภูเขาไฟระเบิดในทะเล แผ่นดินไหว หรือแผ่นดินถล่มในทะเล และอุกกาบาตหรือดาวหางที่ตกลงในทะเล
- เป็นคลื่นใต้น้ำ ที่เห็นเป็นเพียงระลอกสูงราว ๓๐ ซม. - ๑ ม. เท่านั้น แต่เมื่อสึนามิเคลื่อนที่เข้าหาฝั่งสู่เขตน้ำตื้น ความเร็วจะลดลง ขณะที่ความสูงของคลื่นกลับยิ่งทวีขึ้น
- อาจสูงตั้งแต่ ๑๐ เมตรไปจนถึง ๓๐ เมตร
- ความยาวคลื่นหรือระยะระหว่างสันคลื่นกว่า ๑๐๐ กิโลเมตร
- ความเร็วถึง ๗๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง
- ๒ ประเภท คือ สึนามิเฉพาะบริเวณ และสึนามิข้ามมหาสมุทร

ข่าวลือการเกิดสึนามิในประเทศไทย

- "สมิทธ" เตือนปชช.อย่าประมาทภัยพิบัติ 22ก.ค. แผ่นดินไหวหลายประเทศปังซี
- ลือสนั่น! 12 มิ.ย. 53 สึนามิจะถล่มประจวบฯ
- หัวหิน พวา! สึนามิ ซัดถล่ม หลัง น้ำทะเลเปลี่ยนสี - เขื่อนแห้ง
- 'สมิทธ-โศรวัระ' ฟันธง กลางปีเกิดสึนามิ โดนไทยเต็มๆ
- ข่าวลือสึนามิทำนักท่องเที่ยวพวาหาดสมิทธาเจียบเหงา
- พวาสึนามิ! ท่องเที่ยวตรังวูบ ยกเลิกเกือบ 100%
- เตือนอย่าตื่น! ข่าวลือสึนามิ
- คนแห่ขึ้นเหนือสัมผัสสหนาวดีกักัก ดันรายได้ท่องเที่ยวรวมโตเพิ่ม10% ใต้หงอยตื่นข่าวสึนามิ !
- รongอ.กรมสุขภาพจิต เผยสุมสำรวจในรอบ5ปี 2หมื่นคน พบอัตราฆ่าตัวเองสูงขึ้นเล็กน้อย ภาคเหนือมากที่สุด โดย 80% เหตุโรคเรื้อรัง โรคสมองเสื่อมเพิ่ม
- รmช.ศธ.เผยปี 51 ผู้ป่วยสุขภาพจิตกว่า1.6ล้านคน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการแพร่กระจายข่าวลือ

- ช่องทางการของสื่อที่หลากหลายและรวดเร็ว
- การส่งต่อข่าวสารอย่างขาดวิจารณญาณ
- การแสดงความคิดเห็นหรือการทำนายที่ขาดความสมเหตุสมผล
- ขาดความรู้ในเรื่องสัญญาณ กระบวนการศึกษาเรียนรู้ถึงสาเหตุของการเกิดสัญญาณ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ไม่สามารถทำนายได้อย่างถูกต้องแม่นยำ
- การอยู่กับธรรมชาติที่มีความเสี่ยงสูง
- การโหมของสื่อเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าของตนเอง
- ความวิตกกังวลจนเกินเหตุ

ปัจจัยกำหนดสุขภาพที่มีต่อสุขภาพจากกรณีศึกษา

- **บุคคล** สภาพจิตใจที่อ่อนไหวทั้งผู้ที่เคยประสบภัยสึนามิและผู้ที่ได้รับทราบถึงอันตรายของสึนามิ ทำให้เกิดความหวาดกลัว ความวิตกกังวล อันส่งผลต่อสุขภาพจิตโดยตรง ก่อให้เกิดความเครียดจากภัยอันตรายที่อาจจะเกิดต่อร่างกายและทรัพย์สิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย พฤติกรรม ความสามารถในการทำงาน และการเข้าสังคม กระบวนการที่ก่อให้เกิดความเชื่อโดยไม่ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้และการพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีสติ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคล การสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสึนามิ การเฝ้าระวังและการเตรียมตัวรับมือกับเหตุการณ์
- **สิ่งแวดล้อม** การอาศัยอยู่ในพื้นที่ริมทะเลและประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับทะเลเช่นประมง การท่องเที่ยว ย่อมได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต เจ็บป่วย สุขภาพจิต ทรัพย์สิน ทรัพยากรธรรมชาติ การเรียนรู้ที่จะอยู่กับธรรมชาติอย่างมีความสุขจึงเป็นหนทางที่จะทำให้ชีวิตดำรงอยู่อย่างมีความสุข
- **ระบบการจัดการ** การสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้อง การมีชีวิตอยู่อย่างมีสติ พิจารณาใคร่ครวญ ข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ ไม่เชื่อในทุกเรื่องที่ได้รับฟังมา

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดสุขภาพกับ
กรณีข่าวสื่อการเกิดสึนามิทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์
ระหว่างการใช้ปัญญาในการรับข้อมูลข่าวสารอย่างมีสติ
นำไปสู่การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่ง
แวดล้อมอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของทุก
คนในการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขที่ดี

ประโยชน์ของการศึกษากรณีศึกษาและการนำไปใช้

การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับประชาชน เพื่อให้เกิด
ปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจาก
สื่อต่าง ๆ และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างมี
ความสุข

สวัสดี